„Kanadai Magyar Ujság"
egyesítve a
"KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL"
Kanada és az angol birodalom legelterjedtebb, vezető magyar hetilapja amely mindenkor önzetlenül védi meg az idegenbe szakadt magyarság érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kivívni minden honfitársunk számára.
Előfizetési díj egy évre: $3.00. Az Óhazába és külföldre egy évre $4.00
Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St WINNIPEG, Man.

BRANTFORD
BRIDGEBURG
CALEDONIA
CHIPPAWA
CROPLAND
FORD CITY
FORT ERIE
FORT WILLIAM
GALT
GUELPH
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
New WATERFORD
NIAGARA FALLS
OSHAWA
OTTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
QUEBEC
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
SUDBURY
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

Kelet- és Nyugat Kanadai Magyar Ujság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

BEKEVAR
CANA
CALGARY
COALHURST
EDMONTON
ESTEVAN
HALMOE
KAPOSVAR
LEASK
LETHBRIDGE
NORBURY
OTTHON
PLUNKETT
RAYMOND
REGINA
SASKATOON
SAXONHILL
SOKHALOM
SZT. LASZLO
SZEKELYFOLD
SUMAS
TABER
VANCOUVER
WAKAW
WEYBURN
WHITEWOOD
YORKTON

„Canadian Hungarian News"
Combined with the
"CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL
An Independent Weekly Published in the Magyar Language. Circulating in all the Provinces of the Domonion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.
Editorial Offices and Printing Plant 375 Hargrave St., WINNIPEG, Man.
Yearly Subscription $3,- to Foreign Countries $4,-

VOL. VIII EVFOLYAM — 375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA, 1931. DECEMBER 3 CSÜTÖRTÖK — No. 49 SZAM

ABOUT HUNGARIAN HANDICRAFTS

EXCERPTS FROM THE DELIGHTFUL ADDRESSES, DELIVERED AT THE MEETING OF THE WINNIPEG ROTARY CLUB AND AT THE EXHIBIT OF THE MANITOBA HANDICRAFT'S GUILD

by Mme. Charlotte de Bérczy — Schefbeck

The Hungarian race loves all the arts and cultivates them. Music, painting, and sculpture, as well as the instinct for handicrafts is inborn in the race and is cultivated even in the present hard times caused by the unjust treaty of Trianon, which robbed the country of two thirds of its territory and two thirds of its population. Even those Hungarians detached from the mother country without any reason, and now under Czecho Slovakian, Roumanian and Jugoslavian rule, still continue the original style of Hungarian handicrafts, with the unmistakeable designs of flowers, especially the tulip, leaves, and geometrical patterns.

These handicraft forms are many and varied — for instance — the gold, silver, and copper articles, ornaments and jewelry; the leather tooling; the wood carving: all of which can be traced back for centuries. But since these artcrafts were done mostly by men (although there were a few famous women who also excelled in these lines) I shall deal here with the work done by the women of Hungary, past and present.

The most cultivated handicraft in Hungary is the embroidery, of which we know 15 different forms, each individual form belonging to one of 15 districts. The Hungarian woman between the Danube and Tisza rivers makes a different embroidery to that made by the woman of the south, the north, or the west.

But they use only their own national forms and motifs, never borrowing from other nations. I do not mean the commercialized embroideries, which are international and which make use of the motifs of all nations, but the distinctly Hungarian districts which form a closed unit. These districts specialize in century-old patterns, which are not put to paper, nor circulated in books, but are kept alive in the souls of the simple people.

The little peasant girl sits in the meadow tending the geese, whiling away the time by working on canvas, linen woven by herself, or on some piece of silk generally used in her district. She has never been taught to draw or to paint, yet her designs are perfect, her coloring beautiful. When you ask her from where she takes her designs, she answers, "From the meadows, the flowers, the trees," or, "I just compose them." And thus new motifs are born.

The so-called Matyó is the most widely known embroidery in Hungary. It is produced in the district of Mezőkövesd. The material used is handwoven linen, very often black cloth, cotton, satin, or soutache silk, and the thread may be cotton or wool but is mostly a gleaming silk. The colors are very rich and glowing, sometimes too bright for cultured eyes, but never unnatural if we consider the orgies of brilliant color in garden and meadow. But besides such bewildering designs, the Hungarians also make ones which blend perfectly, and satisfy the most exquisite taste.

The stitch is flat and alike on both sides — not too tight, neither too loose. It requires a skilled hand, a fine sense of touch. The motifs are all rounded — generally the Hungarian handicraft evades angles.

The Matyó is so characteristic that it is almost impossible not to recognize it. Unfortunately, to-day it is imitated by other nations, and even manufactured by machine. But whoever has seen an original Matyó will note the difference immediately. I heard from one of my friends who visited the Colonial Exposition in Paris, that, on entering a Moroccan tent, she found our Matyó being sold by the Arabs as original Arabian work! However, on the back, the stamp, "Made in Hungary — Mezőkövesd" was plainly visible.

In northern Hungary the women specialize in lace-making. The most famous is the Pannonia lace, which is not very popular among the masses however. Usually only accomplished artists make it, because it has certain trade secrets, as the laces of Brussels or Valencia. In the southern and central parts, carpets, tapestries, and heavy embroideries are produced

Each nation has some handiwork brought with her from a far past. The patterns generally evolve from the ancient primitive forms to more modern requirements, but the individuality remains. History ascertains that Hungarian handicraft motifs were brought by the race about a thousand years ago from the country of origin — the western slopes of the Ural mountains. To-day we meet with these motifs — more varied, more developed, but still much the same in essential ideal. They are the mental products of the Magyar race.

Sikerrel tárgyal Bennett Londonban

Bennett birodalmi miniszterelnök, mint a kábeltáviratok alapján értesülünk, sikerrel folytatja tárgyalásait a brit birodalom fővárosában. Állitólag már több Kanadára nézve fontos gazdasági, kereskedelmi és pénzügyi kérdésben sikerült kedvező megállapodásokat létesitenie, ugyhogy londoni utja nem lesz hiábavaló. György király még a mult hét elején, Edward trónörökös pedig november hó 27.-én fogadta a kanadai miniszterelnököt, akivel behatóan elbeszélgetett az általános helyzetről.

KÉT ÉS FÉLMILLIÓ ALBERTA MUNKANÉLKÜLIEINEK

Alberta tartományi tisztviselői egyhangulag elhatározták, hogy önként lemondanak fizetésük egy tizedrészéről, hogy azt a tartományi kormány a munkanélküliek felsegélyezésére fordithassa. Miután ez a tiz százalék valamivel több, mint 200 ezer dollárt tesz ki egy hónapban, az egész év folyamán kereken két és félmillió dollárt jelent.

SZÖRNYETHALT ATHABASCA KÉPVISELŐJE

Alberta St. Paul nevü északi városából jelentik, hogy John Francis Buckley, Athabasca liberális párti képviselője ugyszólván egy szempillantás alatt szörnyethalt, amikor automobilja összeütközött egy szánnal. A katasztrófa ugy történt, hogy Buckley képviselő ki akarta kerülni a szánt, azonban amikor már elhagyta volna a szánt, a rossz ut miatt lefékezett. Erre az autó teljesen megfordult és a szán rudja teljesen szétroncsolta Buckley koponyáját, viszont a mellette ülő Dr. Bissonette állatorvost is halálosan megsebesitette.

Mrs. MARGARET SOMERVILLE McDONALD

of MacLeod, Alberta writes in the December issue of "The Western Home Mounthly": — "Hungarian embroidery is splendid with rich colored silk and the fearless coloring of the actual flowers and vegetation..."

Magyar idegenforgalmi bizottság alakult Montrealban

Mint lapunk főmunkatársától, Dr. Eisner Bélától értesülünk, a montreali Hungária Társadalmi Egyesület kebelében megalakult egy tizenkét tagu idegenforgalmi bizottság. A bizottság egyhangulag elfogadta a budapesti Országos Idegenforgalmi Tanács tervezetét és legjobb tehetsége szerint arra törekszik, hogy lehetőleg minél több kanadai angol és francia keresse fel európai tartózkodása alkalmával Magyarországot. Ezáltal kettős célt kivánnak elérni: elsősorban is meg akarják ismertetni a magyar törekvéseket és megszerettetni a magyar népet azokkal, akik mindeddig csak ellenségeinknek rosszakaratu hireszteléseiből vettek tudomást rólunk, — másodsorban pedig az idegenforgalom fellendítése révén olyan formában szeretnének segiteni a Óhaza helyzetén, hogy az a kanadai magyarságnak egyetlen centjébe se kerüljön.

A bizottság tagjaivá Fillér Jenő egyesületi elnökön kivül egy hangulag megválacztották a montreali magyar társadalmi élet következő vezető egyéniségeit: Bruck Győző és Zenó, Fácán István, Tiszt. Fehér Mihály Caál Károly, Dr. Jónás Miklós, Kelen Sándor, Köncs Sándor Lackner József és Stipáni Antal. Lapunk főmunkatársa, Dr. Eisner Béla szintén a megválasztott tizenkét bizottsági tag közzött foglal helyet, sőt szivességből rendelkezésünkre bocsátotta az egyesületnek az Idegenforgalmi Tanácshoz intézett levelét mellyel lapunk vezető helyén foglalkozunk. Ezuton hozzuk egyuttal olvasóink tudtára, hogy mindazon tömörüléseket és magánosokat, akik az eszmét magukévá teszik és a magyarországi idegenforgalom fellendítéséből tevékenyen óhajtják kivenni részüket, a "Kanadai Magyar Ujság" kivánatra dijtalanul ellátja a szükséges propaganda-anyaggal.

14 évet kapott az anyagyilkos leány

Ontario francialakta L'Original városát napok óta izgalomban tartotta egy törvényszéki tárgyalás, mely páratlan a maga nemében egész Kanada bünügyi krónikájában. Egy Lucia Goulet nevü Rockland, ontariói 18 éves leány állott a biróság előtt anyagyilkosság vádjával. Napokig tartó tanácskozások után végre is az esküdtszék nem gyilkosságban, hanem emberölésben mondta ki bünösnek a fiatal leányt, mire az elnöklő biró 14 évre itélte.

Május elseje óta tartották vizsgálati fogságban Lucia Goulet-t, kit az önvád már eddig is valósággal megőszitett. Az itélet kihirdetésekor pedig elájult a szerencsétlen és ugy kellett a tárgyalóteremből kivinni. Apja és testvérei alig tudták megnyugtatni a börtönben állandó sirógörcsökben fetrengő lányt, aki tizenhét teljes esztendeig fog vezekelni anyja meggyilkolásáért.

Megállapitották a reginai gabonakiállitás idejét

Mint már hetekkel ezelőtt jelentettük, a saskatchewani Regina városában 1932-re tervezett gabonakiállitást 1933-ra halasztották, hogy egyrészt a kanadai farmereknek is adjanak alkalmat versenyképes gabona előállitására, másrészt pedig a szintén 1933-ra tervezett chicagói világkiállitáson résztvevők egy részét is Kanadába csábitsák.

Most már véglegesen döntöttek a világkiállitás idejét illetőleg is. Eszerint 1933 julius hó 24-től augusztus 5-ig rendezik a reginai "World's Grain Exhibition"-t. Bár ugyanezt az időpontot terjesztette elő a rendező bizottság, mindaddig nem volt biztos a kiállitás dátuma, mig a torontói nemzeti előkészitőbizottság a mult héten jóvá nem hagyta.

4,000 kanadai magyar döngeti a nemzetgyilkosok lelkiismeretét

KITÖR A HÁBORU — HA NEM LESZ LESZERELÉS! — KIBUJTAK A GYŐZTESEK A SZERZŐDÉSEKBEN VÁLLALT KÖTELEZETTSÉGEIK TELJESITÉSE ALÓL

Több mint ötszáz delegátus jelent meg mult pénteken a párisi Palas de la Mutualite hatalmas nagytermében a világ minden részéből, amikor Cecil volt angol külügyminiszter megnyitotta az általános leszerelést előkészitő tárgyalásokat. A győzelemittas franciák fővárosában talán még soha ilyen keresetlen szavakkal nem keltek ki a győzők háborus politikája ellen, mint ezuttal. Egyhangulag kimondották, hogy a februárra Genfbe összehivott leszerelési konferenciának sikerrel kell végződnie, miután másképen tiz éven belül menthetetlenül ki fog törni az uj világháboru, mely kiirtaná az emberiséget.

Boriello szonátor, Olaszország kiküldötte emelkedett szólásra s általános érdeklődésre számottartó kijelentéseket tett a párisi előkészitő tárgyalások alkalmával. Nemcsak a nagy hadseregeket kell leszerelni — mondotta többek között az olasz delegátus, — hanem le kell egyuttal véglegesen szerelni a nagybankok nemzetközi uralmát. Hiába szerelnék le a hadseregeket, ha pénzügyi és gazdasági téren egekig érő vámfalakkal vennék magukat továbbra is körül az egyes nemzetek, ezáltal is elmérgesitvén az egymás között amugy is fennálló ellentéteket.

Az előkészitő nagygyülés behatő vita után elfogadta a leszerelési konferencia három alapvető pontját, melyek a következők: 1. A leszerelés nemcsak a béke helyreállitása és megtartása szempontjából elsőrangu fontosságu, hanem egyik legfőbb feltétele annak, hogy a nemzetközi bizalom, nemkülönben a gazdasági és kereskedelmi egyensuly rendes kerékvágásba kerüljön. 2. Egy nemzetközi jogi hatóság állitandó fel mely kellő támogatással csirájában elfojtsa bármely nemzet háborura való készülődését. 3. A versaillesi, trianoni, neuillyi s általában a páriskörnyéki külvárosokban kötött békeszerződésekben nemcsak a legyőzött hatalmak hadseregének teljes lefegyverzését határozták el, ha nem egyuttal ünnepélyesen megigérték a győztes antant-államok felelős vezetői, hogy a "leg rövidebb időn belül" ők is leszerelik országaik hadseregét. Miután ezen becsületbeli igéretüknek mindeddig nem tettek eleget, a lefegyverzési konferenciának lesz a kötelessége számonkérni ezt a vállalt kötelezettséget, mely mindezideig csupán igéret maradt.

Folytatás az 5-ik oldalon

Meghalt Putti Lya

November 27.-én hajnali 1 óra 5 perckor utolsót dobbant egy magyar szinésznő szive a newyorki Harbor szanatoriumban. Putti Lya kisvárosi magyar szinpadokról vetődött a németországi mozifényszórók sugárkévéjébe, hogy onnan az amerikai filmgyárakhoz szegődvén világhirre emelkedjék.

Nyolc nappal halála előtt Putti Lya torkán orvosi mütétet hajtottak végre. A szinésznő egy csirkecsont-szilánktól vérmérgezést kapott és a legjobb sebészek végezték rajta az operációt. Néhány napra rá már fel is kelt Putti Lya, azonban tüdőgyulladás lépett fel s a hires magyar mozicsillag váratlanul kiszenvedett.

MEGKEZDŐDÖTT A FAVÁGÁS ONTARIÓBAN

Az első hó lehullásával máris megindult a favágás Ontarió egyes erdős vidékein. Az Onion Lake, Nipigon Straits és a Shebandowan kerületekben már eddig is mintegy nyolcszáz ember kapott a Pigeon Timber Co. munkálatainál alkalmazást. Előreláthatólag legalább 70,000 kord fát fognak kitermelni csupán a fenti három kerületben, ami körülbelül felmillió dollár munkabért jelent a favágók számára.

VAN HAL A HUDSON-ÖBÖLBEN

Miután egyre kedvezőbb jelentések érkeznek a Hudson's Bay halbőségéről, máris nagy érdeklődés mutatkozik az északi halászat fejlesztése iránt. Legujabban már amerikai vállalatok is hajlandók halásztelepeket felállitani Churchill kikötő környékén sőt a Canadian National Hudson Bay vonala melletti tavakat is ki szeretnék használni halászati szempontból.

Több mint tizmillió Kanada lakossága

QUEBEC ÉS ONTARIÓ FÉLMILLIÓ LÉLEKKEL GYARAPODOTT EGYENKÉNT — A "KANADAI MAGYAR UJSÁG" KÖZLI ELSŐNEK A KANADAI MAGYARSÁG LÉTSZÁMÁT

November 27-én este hatalmas iratcsomóval kopogtatott be Stevens kereskedelemügyi miniszterhez R. H. Coats birodalmi főstatisztikus. A hatalmas jelentés tulajdonképen nem más, mint a népszámlálás nagy munkájának egyik legujabban befejezett részlete. Eszerint az 1921-és népszámlálás 8 millió 790 ezer lakosával szemben az 1931-es népszámlálás egymillió 580 lelkes gyarapodást tud felmutatni. Kanada lakosságának száma tehát meghaladta a tizmilliót és kereken 10,360,000 -re tehető. British Columbia egyes távoli vidékeiről ugyanis még nem érkeztek be a pontos jelentések, azonban csupán néhány száz lakossal többről vagy kevesebbről lehet szó.

A kimutatás világosan szemlélteti az egyes tartományok lakosságának szaporodását. Mig az elmult tiz esztendő folyamán a három préritartomány és British Columbia összesen 540,000 lélekkel szaporodtak, Quebec tartomány maga 509,000, Ontario pedig 492,000 lakossal többnek ad otthont. A keleti tengerparti tartományok már sokkal gyengébb emelkedést tudnak felmutatni sőt Nova Scotia mintegy 12,000 lelket vesztett. New Brunswick lakossága már 20,000 lélekkel szaporodott, viszont ez az arány meg sem közeliti a nyugati tengerparti tartomány, British Columbia 165 ezres gyarapodását, ami százalékban is a legmgasabb az egész országban.

Lapunk szerkesztősége igéretet kapott arra, hogy a "Kanadai Magyar Ujság"-ot azonnal értesiteni fogják a kanadai magyarság létszámáról, amint ezeket a részleteket kidolgozzák. A jelen pillanatban azonban még csak hozzávetőlegesen sem tudják megmondani, hogy hány magyar is lehet Kanadában. Ugyancsak igéretet kaptunk aziránt, hogy a népszámlálásból kimaradottakat utólag lehetőleg beiktatják az őket megillető rovatba. Ezuton remélhetőleg több száz lélekkel emelhető majd a kanadai magyarság száma, miután már eddig is igen sokan küldték be szerkesztőségünkbe adataikat olyan honfitársaink, akik kimaradtak a népszámlálásból.

Politikai szempontból is érdekes az 1931-es népszámlálás eredménye, amennyiben több tartomány választási kerületének száma megváltozik. A liberális párt nagy felháborodására Quebec tartomány előreláthatólag nem kap több képviselőt bárha egy-egy választókerület lélekszáma 36 ezerről 44 ezerre emelkedik. Quebec 65, Manitoba 17, Saskatchewan 21, Prince Edward Island 4 és Yukon 1 választókerületre marad tehát ezután is osztva, a népességi szaporulat arányában azonban Alberta 16 helyett 17, British Columbia 14 helyet 16 képviselőt kap, viszont népességi csökkenése értelmében Nova Scotia választókerületeinek számát 14-ről 12-re, New Brunswickét pedig 11-ről 10-re szállitják valószinüleg le.

KITÖRT AZ ANGOL-FRANCIA VÁMHÁBORU

Kilencezer angol bányász vesztette el keresetét, amikor a franciák egy harmaddal leszállitották szénbehozatalukat. Kereken egymillió tonnát tesz ki ez a csökkentés, mely igen érzékenyen érinti az angol szénbányászatot.

Emellett annyira elmérgesedett a vámháboru a két ország között, hogy egyelőre szó sem lehet a közeledésről. A francia lapok hasábokon keresztül izgatnak az angol áruk beengedése ellen és ugy hirlik, hogy a képviselőház 70%-os vámmal szándékozik sujtani a külföldről behozott árukat.

LEGUJABB HIREK

APA ÉS FIA ÉGÉSI SEBEKBEN vesztette életét Chatham ontariói városában, amikor kőolajjal akartak a kályhában tüzet gyujtani. — Három kisgyermek halálraégett Manitoba Fork River telepén, amikor az áttüzesedett kályhacsőtől lángralobbant az otthonukul szolgáló kis munkásház. Emellett még Rapid City, Sanford és Sperling manitobai községekben pusztitott a vörös kakas, de szerencsére nem követelt emberáldozatot. A saskatchewani Yorktonban már holttágégett egy 60 éves öregember a vasárnap reggeli tüzben. — Ontario Kenora városában egy hatéves kisfiu a Lake of the Woods vizébe fulladt, amikor beszakadt alatta a jégpáncél.

NYUGATKANADA GABONATERMELŐI 72 dij közül ismét 66-at ragadtak el a világ többi gazdájától a november utolsó napjaiban megnyitott chicagói világkiállitáson. Bár kanadai magyar farmerek nem szerepelnek a nyertesek sorában, több saskatchewani és albertai magyarlakta vidék gazdái arattak dicsőséget más nemzetek gabonatermelői felett.

KÉT MERFÖLDÖN FELSZEDTEK A VASUTI sineket közvetlen Moose Jaw saskatchewani város és a mellette épitett állami gabonaelevátor között. Ötezer vasuti talpfát loptak el ismeretlen tettesek a használaton kivül helyezett vágányokról. A nyomozás megindult. — Már a préritartományokat is háborgatják a revolveres hold-up banditák. Medicine Hat egyik külvárosában szombaton este 415 dollárt emeltek el egy szatócsüzletből, majd kereket oldottak.

SZÁZÖTVEN MILLIÓ DOLLÁRT jegyzett Kanada lakossága a nemzeti közszolgálati kölcsön céljaira december 1-ig és ennek következtében a pénzügyminisztérium kénytelen volt a hirdetett határidőnél két héttel előbb lezárni a kötvény-piacot. A bankok 20 millió [illegible] igényét már el sem fogadhatták, oly nagy lelkesedés nyilvánult meg a kölcsön iránt.

LETARTÓZTATTÁK TÖRÖK LAJOS hamiltoni magyart, aki ittas állapotban betört ismerőse, Horváth Mária lakására és a védtelen özsonyt agyba-főbe verte, sőt megakarta fojtani Horváth Máriát, aki többek között bordatörést is szenvedett, sulyos sérülésekkel szállitották kórházba. Török Lajost pedig őrizetbe helyezték.